

Handlingsplan for miljø og bærekraft

Innhold

Innledning s 3

Mandat

Kunst og kultur i et bærekraftsperspektiv

Egen organisasjon s 4 - 5

Creos ledelse og administrasjon

Creos regionlag

Tillitsvalgte

Creos medlemmer

Arbeidsliv s 6

Grønne tariffavtaler

Det frie feltet

Partnere og samarbeid s 8 - 9

LO – samarbeid og påvirkning

Andre samarbeidspartnere

Oppsummering

Foto: Shutterstock

Innledning

Mandat

Med bakgrunn i AU-vedtak 4-02-20 og FS-vedtak 17-02-20 ble det opprettet et utvalg bestående av Linda K. Ringstad, Emma Langmoen, Rebecca Selnæs og Anders Hovind. Utvalget fikk følgende mandat:

Utvalget skal utarbeide en handlingsplan for miljø og bærekraft som skal leveres til forbundsstyret innen utgangen av 2020. Handlingsplanen skal inneholde konkrete mål og tiltak som skal gjennomføres i organisasjonen og inkludere trepartssamarbeid samt samarbeid med andre organisasjoner.

Kunst og kultur i et bærekraftsperspektiv

Hva skal vi i Norge leve av etter oljen? Stadig flere peker på kunst og kultur som en del av dette svaret. Kulturarrangementer sysselsetter ikke bare kunstnere og kulturarbeidere, men har betydelige ringvirkninger for hele næringslivet. Ser vi på den kreative og kulturelle industrien som helhet finner vi en næring i sterk vekst. En undersøkelse fra 2014 viser at denne næringen på europeisk nivå omsatte for 535 milliarder euro og sysselsatte over 7 millioner mennesker. Den er mer enn dobbelt så stor som en samlet europeisk bilindustri, og fortsetter å vokse - selv i økonomiske nedgangstider.

Kunst og kulturopplevelser er et reelt alternativ til et stadig voksende privat forbruk. Grensen for materiell velstand er for de aller fleste i vår del av verden nådd.

Materiell vekst er ikke lenger bærekraftig. Kunst og kultur er en viktig del av det grønne skiftet og samtidig svaret på hva vi skal leve for i fremtiden.

For å nå klimamålene trengs det holdningsendring. Kunst og kultur har kraft i seg til å endre holdninger og politisk kurs, og med det følger et ansvar. Kunsten som endringsaktør skal aldri undervurderes. Som Norges største kunst og kulturorganisasjon skal Creo være i førerretet i disse sakene både i kulturlivet og i fagbevegelsen. For at vi skal nå disse målene må Creos handlingsprogram oppdateres. Utvalget foreslår at følgende punkter blir implementert.

Creo skal:

- Ha et høyt ambisjonsnivå for miljø og bærekraft i hele organisasjonen.
- Fremme kunst og kultur som en bærekraftig fremtidsnæring.
- Legge til rette for at miljøvennlig og bærekraftig drift blir kunstnerens og kulturarbeiderens førstevalg

Egen organisasjon

Creo skal være på offensiven i miljøpolitisk arbeid. Creos miljøengasjement skal være synlig i kulturbransjen, Creo skal peke fremover med miljø som en av sine fanesaker. Creo skal bruke sin miljøprofil som et verktøy i verving av medlemmer.

Tiltak som gjennomføres i hele organisasjonen:

- Sikre gode innkjøpsrutiner. Sikte etter miljømerkede og plastfrie innkjøp som er produsert energieffektivt i alle ledd av organisasjonen.
- Materiell og merch bør være gjenbrukbart og resirkulerbart.
- I større grad avholde møter digitalt.
- Redusere bruk av papir i størst mulig grad. Kritisk vurdere bruk av trykt materiell.
- Velge miljøvennlig transport framfor forurensende der dette er mulig.
- Velge miljøvennlige alternativer til overnatting og mat i forbindelse med Creos aktiviteter.

Creos ledelse og administrasjon

Forbundsledelsen har ansvar for å følge opp handlingsplanen og ivareta miljøperspektivet i Creos virke. Creo skal være en aktiv pådriver for grønn omstilling i den nasjonale kulturpolitikken.

Forbundsstyret skal følge opp arbeidet med klima og miljø i forbindelse med forbundets handlingsplan. Creo utarbeider en strategi for kommunikasjon og synliggjøring av Creos miljøprofil.

Creo hovedkontor skal:

- Kartlegge forbundets karbonavtrykk årlig, for eksempel med karbonkalkulatoren til Julie's bicycle.
- Sertifiseres som miljøfyrtårn, og jobbe etter kriteriene.
- Utfordre våre leverandører på deres miljøprofil.
- Velge tjenester og produkter med sterk miljømessig og sosialt bærekraftig profil, og velge lokalt der dette er mulig.
- Prioritere opplevelser og ikke-materielle gaver innad i forbundet.
- Utvikle kursmoduler som e-læring, webinar etc. som supplement til kurs med fysisk oppmøte.
- Legge til rette for hjemmekontor for medarbeiderne.

Creos regionlag

Basert på tiltakene for hele organisasjonen skal alle regionlag skal ha sin egen miljøprofil i handlingsplanen. Tiltakene bør også beskrives praktisk i aktivitetsplanen.

Creos tillitsvalgte

Tillitsvalgte har et særlig ansvar for å følge opp bestemmelser om miljø og bærekraft i avtaleverket.

Creos medlemmer

Creo har en variert og mangfoldig medlemsmasse, og de ulike medlemsgruppene har ulike behov. Fellesnevner for kunstnere, utøvere og bransje er et stort engasjement for klima og miljø, og ønske om å gjøre noe. Mange er samtidig usikre på hvordan, og miljøvennlige valg fører ofte til en større økonomisk kostnad.

Kunstnere har en lang og stolt tradisjon for å gå i bresjen for samfunnsendring, og klima- og naturkrisen er inget unntak. En tydelig miljøprofil er essensielt for å beholde og rekruttere yngre medlemmer, og for å holde fagbevegelsen relevant i vår tid.

Klima- og naturkrisen legger tydelige føringer for samfunnsutviklingen, og både politiske og sosiale strukturer vil premiere bransjer som klarer å omstille seg. Kunst- og kulturnæringen er full av modige folk som tør å tenke kreativt, og Creos oppgave er å legge til rette for en kreativ, grønn omstilling og kommunisere dette tydelig overfor medlemmene.

Creo skal:

- Inspirere og veilede våre medlemmer til å holde en grønn profil, og oppfordre til dialog og debatt.
- Være med å sette miljøvennlig praksis som standarden for hele kulturfeltet, og gjøre det enklest mulig å jobbe miljøvennlig.
- Samle og kommunisere veiledere for bærekraftig praksis til våre medlemmer, som grønne artistridere eller tips til grønne tariffavtaler.
- Organisere klimakurs for Creos medlemmer.
- Vise fram gode eksempler på bærekraftig kunst og kultur i egne kanaler.

Arbeidsliv

Grønne tariffavtaler

Den såkalte frontfagsmodellen har siden slutten av 1960-tallet sørget for god balanse i lønnsutviklingen mellom konkurranseutsatte og skjermede virksomheter. Den har fått oss noenlunde helskinnet gjennom flere finansielle kriser.

Hovedprinsippet ved frontfagsmodellen er at rammen for lønnsoppkjørene blir avtalt gjennom sentrale oppgjør hvor særlig hensynet til Norges konkurransevne vektlegges. Frontfagsmodellen har vist seg å være bærekraftig med tanke på økonomisk moderasjon og vil, i fornyet form, kunne være et godt redskap når klima og miljø skal vektlegges.

Flere innenfor fagbevegelsen har sett behovet for å dreie kravene bort fra økt kjøpekraft for alle til andre goder som ikke bygger opp under økt konsum. En rettferdig lønnspolitikk med vekt på likelønn og lavtlønnede er fortsatt aktuell, men det er grunn til å spørre om begrepet "kjøpekraft" er fagpolitisk utdatert.

Alternative tariffkrav til høyere lønn kan for eksempel være:

- Tilskudd til månedskort/kjøp av sykkel
- Kortere arbeidstid
- Utvidede velferdspermisjoner

Det er på flere tariffområder satt i gang et arbeid for å få inn punkter om klima og bærekraft i avtaleverket. Dette arbeidet må videreføres, og Creo skal være en pådriver for dette i alle tariffområder hvor vi deltar.

Det frie feltet

Creo skal opplyse og inspirere sine medlemmer til å holde en grønnere profil. Creo skal hjelpe sine medlemmer med relevant informasjon, holde engasjementet oppe og oppfordre til dialog og debatt.

Gjennom nettsider, nyhetsbrev, sosiale media og kampanjer skal Creo kontinuerlig informere sine medlemmer om grønne tiltak, både generelle og spesifikke for kulturbransjen.

Creo skal veilede sine medlemmer gjennom aktuelle tiltak og ressurser som:

Grønne artistridere –

Liste over spesifikke grønne krav artist/utøver kan stille til arrangøren av en festival eller konsert. F.eks. redusere bruken av fossilt brennstoff, transport med lave utslipp, grønnere matservering, unngå plastikk, begrense og resirkulere avfall.

Grønne tekniske ridere –

F.eks tilgang til faststrøm, LED-alternativer, oppladbare batterier, miljøsertifiserte leverandører ved innleie av teknisk utstyr.

Grønne hospitality/catering ridere –

F.eks utslippsfrie kjøretøyer og transport, miljøsertifiserte hoteller, økologisk og kortreist mat og kildesortering.

Grønn turné og reisevirksomhet

Miljøvennlig planlegging for å redusere klimagassutslipp i forbindelse med konsertvirksomhet. F.eks. redusere flyreiser, velge reiseruter som gir lavest mulig klimaavtrykk, reise kollektivt og fossilfritt, velge miljøsertifiserte hoteller.

Grønne innkjøpsrutiner

F.eks valg av leverandør, miljøkrav, lokale forhandlere, vurdere produktets levetid og kjøpe riktig mengde.

Grønn markedsføring

F.eks. digital markedsføring, miljømerkede trykkeritjenester og krav om bruk av resirkulert papir.

Partnere og samarbeid

LO – samarbeid og påvirkning

Creo er et lite forbund i LO, og må søke allianser i miljøraken. Det er til dels store motsetninger innad i LO i dette spørsmålet. Et tydelig miljøavtrykk i LOs handlingsprogram vil være den mest effektive måten å forplikte LO og deres forbund på.

Creo må benytte de arenaer hvor det er mulig å minne om dette: Høringer, sekretariatsarbeid, representantskapet og ikke minst i arbeidet før og under kongressen.

Creo bør stille krav til LO-favør som leverandør av medlemsfordeler om at de vurderer miljøprofilen i alle sine produkter.

Andre samarbeidspartnere

Vi skal tydelig kommunisere vår innsats for klima og miljø til våre partnere, og oppmuntre dem til aktiv deltakelse. Creo skal være en tydelig samarbeidspartner i ressursgruppen "Grønt veikart for kulturbransjen".

Andre potensielle samarbeidspartnere:

- Music Norway
- Festivaler
- Våre søsterforbund
- Norske konsertarrangører
- Musikkontorene i Norge
MØST/Brak/Tempo/Sørf/ØKS/STAR/RYK

Oppsummering

Creos ambisjoner for miljø og bærekraft skal være synlig i hele organisasjonen. Satsingsområder for miljø og bærekraft må tas med i Creos handlingsplan 2019-2022 og konkrete tiltak må beskrives i de årlige aktivitetsplanene.

Satsingsområdene skal være tydelige og det skal utarbeides en strategi for hvordan dette kommuniseres, internt, til våre medlemmer, samarbeidspartnere og til omverdenen.

Rollen som Norges største kunst og kultur-organisasjon byr på mange muligheter, men krever også ansvar og bevissthet. Miljø- og bærekraftsperspektivet må integreres i hele Creo, og miljørisiko bør vurderes gjennomgående i alle Creos aktiviteter i fremtiden.

Creo skal ta et større ansvar, og jobbe aktivt for å sikre våre ansatte og medlemmer tilstrekkelig klima- og miljøkompetanse, og evne til å ta gode og informerte valg i fremtiden.

Kilder:

- [Grønne tariffavtaler](#)
- <https://juliesbicycle.com>
- <https://www.miljofyrarn.no>
- <http://thegreenrider.no/no>
- <https://www.gronfestival.no>
- <https://greener-events.com/#1>
- <https://no.musicnorway.no/content/uploads/sites/2/2019/12/grønne-tiltak.pdf>
- <https://ig-tools.com/signup>
- <https://www.klimatsmartsemester.se>
- <https://www.miljohandboken.no/norsk/praktiske-miljotiltak/2-3-innkjop-og-miljomerker/>
- <https://www.visitnorway.no/overnatting/hoteller/miljovennlige-hoteller/>
- <http://www.sustainablepractice.org/wp-content/uploads/2012/12/Green-Guide.pdf>
- <https://www.framtiden.no/gronne-tips/data-og-elektronikk/tips-til-kjop-av-brukt-elektronikk.html>

DO
SOMETHING
Green
TODAY

